

Odbor za predstavke

2017/2127(INI)

11.9.2017

MIŠLJENJE

Odbora za predstavke

upućeno Odboru za zapošljavanje i socijalna pitanja

o provedbi Europske strategije za osobe s invaliditetom
(2017/2127(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Cecilia Wikström

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za predstavke poziva Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. podsjeća na to da Odbor za predstavke (PETI) svake godine zaprimi znatan broj predstavki o poteškoćama s kojima se susreću osobe s invaliditetom diljem EU-a u sklopu svakodnevnih aktivnosti povezanih s osam glavnih područja djelovanja utvrđenih u Europskoj strategiji za osobe s invaliditetom i drugim pitanjima pristupačnosti, kao što su pristup zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, obrazovanju i osposobljavanju, tržištu rada, izgrađenom okruženju i prijevozu, robi i uslugama, informacijama i komunikacijama, te sudjelovanje u političkom, javnom i kulturnom životu; ističe izazove utvrđene u izvješću o napretku o provedbi Europske strategije za osobe s invaliditetom (2010. – 2020.) kad je riječ o pristupu prijevozu i izgrađenom okruženju te poziva na brzo donošenje i provedbu budućih zahtjeva EU-a u pogledu pristupačnosti; naglašava da diskriminacija predstavlja jednu od glavnih prepreka za učinkovitu provedbu Europske strategije za osobe s invaliditetom;
2. napominje da EU ima vodeću ulogu u ratifikaciji ugovora o ljudskim pravima te da se u člancima 21. i 26. Povelje EU-a o temeljnim pravima snažno naglašava načelo nediskriminacije; poziva sve države članice da ratificiraju Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCPRD) te da potpišu njezin Protokol;
3. naglašava središnju ulogu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom kao alata za zaštitu ljudskih prava, osobito za osobe s invaliditetom koje predstavljaju posebno osjetljivu kategoriju;
4. poziva Komisiju da posebnu pozornost obrati djeci s invaliditetom u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom te u skladu s Konvencijom UN-a o pravima djeteta;
5. ističe zaštitnu ulogu koju Odbor za predstavke ima zahvaljujući postupku podnošenja predstavki (zajedno s Europskim ombudsmanom, imenovanim kako bi zaštitio građane u slučaju nepravilnosti) u kontekstu okvira EU-a za Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, te omogućuje podnositeljima predstavki da ulože pritužbu na kršenje njihovih prava od strane europskih, nacionalnih i lokalnih vlasti; ističe da predstavke koje Odbor zaprima odražavaju potrebu za usvajanjem učinkovitog, horizontalnog, nediskriminirajućeg pristupa politikama za osobe s invaliditetom, koji se temelji na ljudskim pravima; ističe ulogu Agencije Europske unije za temeljna prava u jačanju temeljnih prava osoba s invaliditetom u EU-u i potpori koju EU-u pruža u provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom;
6. ističe da predstavke kojima je dana najveća pozornost često imaju potporu organizacija civilnog društva koje predstavljaju osobe s invaliditetom i da je stoga potrebno promicati zaštitnu ulogu i djelotvornost predstavki koje se temelje na povredi tih prava i širiti informacije o tome; pohvaljuje ulogu koju te organizacije imaju u promicanju socijalne uključenosti i poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom te smatra da bi javne institucije trebale dodatno podupirati tu zadaću;

7. prepoznaje ulogu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom kao instrumenta za jamčenje ljudskih prava sa socijalnom dimenzijom, kojim se nastoji osigurati da osobe s invaliditetom uživaju sva ljudska i temeljna prava koja se tako često krše i koja treba bolje zaštititi;
8. poziva Komisiju da, u skladu s preporukama prve UN-ove procjene Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, uspostavi neovisan instrument za nadzor i reviziju Konvencije kao i mehanizam za međuinstitucijsku suradnju te da u svakoj državi članici potiče osnivanje stalnih lokalnih informacijskih centara i agencija;
9. posebno ističe da je pristupačnost temeljno načelo Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom i preduvjet za ostvarivanje drugih prava sadržanih u toj Konvenciji; ističe da se broj predstavki koji europski građani podnose zbog nedovoljne pristupačnosti ili postojanja arhitektonskih prepreka ne mijenja; ističe da se pravo na pristupačnost, utvrđeno u članku 9. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, mora ostvarivati na sveobuhvatan način kako bi se osobama s invaliditetom osigurao pristup njihovom okruženju, prijevozu, javnim objektima i uslugama te informacijskim i komunikacijskim tehnologijama; poziva Komisiju i države članice da zajamče da je pristupačnost prioritet i da je bolje integrirana u sva područja politike povezana s invaliditetom;
10. podsjeća da je Odbor Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom u svojim zaključnim napomenama naveo da su mjere štednje koje su usvojili EU i njegove države članice pogoršale životni standard osoba s invaliditetom, što je dovelo do većeg siromaštva i viših razina socijalne isključenosti kao i do rezova u socijalnim uslugama i uslugama koje se pružaju u zajednici te u potpori obiteljima;
11. napominje da bi, s obzirom na članak 4. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, trebalo uložiti napore za izmjenu europskog zakonodavstva i zakonodavstva država članica kako bi se osigurala potpuna usklađenost u svim područjima te poziva na stvarno uključivanje predstavnika organizacija osoba s invaliditetom u taj proces;
12. poziva Komisiju da osigura da se u europskim školama od najranije dobi provodi kvalitetno uključivo obrazovanje uz primjenu preventivnog pristupa i vizije invaliditeta, u skladu sa zahtjevima iz Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom o multidisciplinarnoj procjeni individualnih potreba, neisključivanju djece s invaliditetom i osiguravanju odgovarajuće i razumne prilagodbe;
13. potiče EU i države članice da donesu potrebno zakonodavstvo radi potpune i dosljedne sukladnosti s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom, kojim će se, među ostalim, zajamčiti odgovarajuće razine naknada povezanih s invaliditetom, usluge koje se pružaju u zajednici i zdravstvene usluge te visokokvalitetni programi obrazovanja i osposobljavanja;
14. ističe da je Sud Europske unije u svom mišljenju od 14. veljače 2017. naveo da sklapanje Ugovora iz Marakeša o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima ulazi u isključivu nadležnost Europske unije jer su obveze iz spomenutog Ugovora unutar područja koje je u velikoj mjeri obuhvaćeno zajedničkim pravilima EU-

a;

15. napominje da bi u skladu s preporukama UN-a organizacije osoba s invaliditetom trebale biti uključene u svaku fazu postupka donošenja odluka; podsjeća na to da bi trebalo uspostaviti strukturirani dijalog s osobama s invaliditetom;
16. poziva Komisiju da sastavi izvješće o učinku glavnih politika EU-a i investicijskih fondova na osobe s invaliditetom te da zajamči sudjelovanje organizacija osoba s invaliditetom u njihovu oblikovanju, osobito kad je riječ o strukturnim fondovima;
17. podsjeća na to da se Odbor za predstavke od 2011. zalaže za sklapanje obvezujućeg ugovora u vezi s pristupom slijepih i slabovidnih osoba objavljenim djelima; pozdravlja međuinstitucijski sporazum postignut kako bi se u zakonodavstvo EU-a o autorskom pravu uvrstio Ugovor iz Marakeša i ponavlja svoj poziv da EU i države članice brzo ratificiraju taj Ugovor;
18. napominje da Odbor za predstavke redovito prima pitanja o pravu osoba s invaliditetom na samostalan život, kako je navedeno u članku 19. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, te potiče razvoj uključivijih zajednica i sustava institucionalizacije, gdje su oni potrebni, tako da u oba slučaja osobe s invaliditetom mogu dobiti odgovarajuću potporu i pomoć u cijelom EU-u, čime se potiče veća autonomija u okviru mogućnosti svakog pojedinca; podsjeća da je odbor PETI u rujnu 2016. u Slovačkoj proveo misiju u svrhu utvrđivanja činjenica kako bi se dobile informacije o upotrebi europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) pri olakšavanju prelaska osoba s invaliditetom s institucijske skrbi na usluge koje se pružaju u zajednici;
19. osobama s invaliditetom moraju se pružiti informacije o njihovim pravima te im se treba omogućiti puno sudjelovanje u svim politikama i mjerama koje bi na njih mogle utjecati, uključujući žalbene mehanizme, a prioritet bi trebao biti sudjelovanje djece s invaliditetom i, ako postoje, organizacija za osobe s invaliditetom;
20. napominje da u Europi 30 % osoba s invaliditetom prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost te da postoji neto razlika između stopa zaposlenosti osoba s invaliditetom (48,7 %) i ostalih osoba (72,5 %); u svjetlu navedenog naglašava važnost opće strategije za rad i zapošljavanje;
21. naglašava da se djeca s invaliditetom susreću sa specifičnim problemima te da bi trebalo poduzeti napore za uklanjanje svih vrsta prepreka, čime će im se omogućiti postizanje pune autonomije i uživanje jednakih mogućnosti; stoga smatra ključnim da ona budu uključena u oblikovanje politika koje na njih utječu; u tu svrhu potiče usvajanje instrumenata s pomoću kojih će djeca s invaliditetom moći prenijeti svoje stavove te koji će omogućiti njihovu uključenost;
22. naglašava da se osobama s invaliditetom mora pružiti odgovarajuća socijalna potpora te da bi u središtu takvog djelovanja trebali biti pristup pravosuđu, primjerena skrb i zdravstvena zaštita;
23. podsjeća na to da se osobama s invaliditetom kojima je uskraćena njihova pravna sposobnost moraju osigurati prava utvrđena u Ugovorima i pravu EU-a, na primjer pristup pravosuđu, robi i uslugama, među ostalim bankarskim uslugama i zapošljavanju,

zdravstvenoj skrbi i pravu na glasovanje; napominje da bi trebalo poduzeti napore za poticanje prikupljanja podataka, razmjenu dobrih praksi i savjetovanje s predstavnicima organizacija osoba s invaliditetom u skladu s člankom 12. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom; naglašava da je potrebno preispitati restriktivna tumačenja zaštitnih odredbi u zakonodavstvu država članica u vezi s pravom na glasovanje ako se na temelju takvih tumačenja osobe s psihosocijalnim poteškoćama sprečava u ostvarivanju tog prava u skladu s člankom 29. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom;

24. ističe da bi slaba razina obrazovanja mogla biti izvor socijalne isključenosti te da samo 27,8 % osoba s invaliditetom ima završeno visoko obrazovanje; podsjeća na to da pravo na studij, dobru razinu obrazovanja te pristup školama i sveučilištima ne bi smjelo biti predmet diskriminacije te da bi se trebalo na primjeren način zajamčiti i promicati;
25. naglašava da bi europske institucije trebale osigurati i provoditi pristupačnost dokumenata i informatičkih usluga osobama s invaliditetom;
26. naglašava da bi javne uprave država članica, a osobito lokalne vlasti koje su bliže građanima i njihovim dnevnim potrebama, osobama s invaliditetom trebale osigurati maksimalnu pristupačnost svojih usluga, dokumenata i praksi; ističe da bi takve mjere trebale obuhvaćati i usluge koje se pružaju preko interneta i internetskih stranica;
27. ističe da pravo svih osoba s invaliditetom na neovisan život ima središnju ulogu te poziva Komisiju da poveća optimalnu upotrebu europskih strukturnih i investicijskih fondova u državama članicama kako bi se razvile visokokvalitetne socijalne usluge za osobe s invaliditetom, proveo postupak deinstitucionalizacije, podigla razina osviještenosti o pitanjima invaliditeta te potaknule jednake mogućnosti na regionalnoj i nacionalnoj razini te razini EU-a; naglašava da bi trebalo poduzeti mjere za promicanje pristupa strukturnim fondovima za usluge za pomoć osobama s invaliditetom, posebno one koje su namijenjene djeci i obiteljima te one za sprečavanje institucionalizacije;
28. napominje da slobodno kretanje europskih građana treba zajamčiti i osobama s invaliditetom zbog čega države članice moraju osigurati međusobno priznavanje njihova statusa i socijalnih prava u skladu s člankom 18. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom; ističe da bi osobe s invaliditetom trebale moći putovati izvan granica vlastite države i uživati prednosti koje pruža pristup kulturi, prijevozu i sportu; napominje da bi trebalo ispitati ostale prednosti te poticati njihovo međusobno priznavanje;
29. podsjeća na ulogu Međugrupe za osobe s invaliditetom pri Europskom parlamentu za provedbu Europske strategije za osobe s invaliditetom, u skladu s Konvencijom UN-a, kao platforme koja okuplja zastupnike u Europskom parlamentu i nacionalnim parlamentima te predstavnike organizacija i civilnog društva, i na nacionalnoj i na lokalnoj razini; napominje da je Međugrupa povlašten forum za poticanje diskusija i rasprava kako bi se osigurala provedba strategije;
30. naglašava da bi osobama s invaliditetom trebalo omogućiti slobodan pristup pravosuđu te da njihova ekonomska situacija stoga ne bi trebala biti prepreka takvom pristupu;
31. poziva na snažnije kanale za političko sudjelovanje organizacija osoba s invaliditetom

- kako bi u potpunosti sudjelovale u donošenju odluka;
32. ističe središnju ulogu maksimalne mobilnosti i pristupačnosti kao smjernica koje treba provesti i slijediti u okviru provedbe Europske strategije za osobe s invaliditetom;
 33. napominje da bi se strategija jedinstvenog digitalnog tržišta trebala provesti tako da se osobama s invaliditetom osigura potpuni pristup svim njegovim aspektima;
 34. napominje da su zbog svoje transverzalne prirode mobilnost i pristupačnost neophodni za potpuno uživanje širokog raspona sloboda i prava poput mogućnosti putovanja i preseljenja u druge države članice, prava na kulturu i prava na sport;
 35. poziva europske institucije da se pobrinu da su sve njihove internetske stranice i dokumenti dostupni osobama s oštećenjem osjetila;
 36. naglašava da je poslovna sposobnost ključna za održavanje vlastite autonomije te da se svako njezino ograničavanje ili prenošenje na skrbnike mora temeljiti na jasnim kriterijima koji su usklađeni na razini EU-a, pri čemu je potrebno redovito preispitivati nužnost takvog dugoročnog zastupanja i prikladnost dotičnog skrbnika;
 37. smatra da znatan broj osoba s invaliditetom nije potpuno svjestan svojih prava i načina na koji ih mogu ostvariti; poziva Komisiju da kao prvi korak pokrene opsežnu informativnu kampanju o pravima osoba s invaliditetom kako bi se poticalo potpuno poznavanje te tematike te osviještenost o njoj;
 38. ističe da se većina predstavki koje su podnijeli europski građani odnosi na teškoće u postupcima podnošenja zahtjeva i priznavanju i invaliditeta te teškoće u vezi sa zakašnjelim plaćanjima invalidskih mirovina od strane relevantnih administrativnih službi; naglašava da bi se u okviru provedbe Europske strategije za osobe s invaliditetom i njezinih mjera u području socijalne zaštite posebna pozornost trebala posvetiti tim pitanjima, u skladu s člankom 28. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom o primjerenom životnom standardu i socijalnoj zaštiti;
 39. ističe da treba pružiti potrebnu socijalnu potporu kako bi se osiguralo da osobe s invaliditetom, osobito osobe s psihosocijalnim poteškoćama, mogu ostvariti svoja prava i uživati potpunu autonomiju; u tom pogledu napominje da bi se trebala izbjeći institucionalizacija takvih osoba i poduzeti koraci kako one ne bi bile podvrgnute liječenju bez njihova pristanka;
 40. naglašava da se osobama s invaliditetom mora zajamčiti nediskriminirajući pristup zdravstvenom sustavu i uslugama skrbi, pri čemu se posebna pozornost treba posvetiti poteškoćama do kojih može doći pri liječenju takvih pacijenata; osobito naglašava da se mora osigurati nediskriminirajući pristup u vezi sa spolnim i reproduktivnim zdravljem te da se ni pod okolnostima ne bi smjela nametati sterilizacija ili pobačaj protiv njihove volje; napominje da bi sustavi zdravstvene skrbi, povrh toga, trebali osigurati otkrivanje, prijavljivanje i sprečavanje seksualnog nasilja i/ili zlostavljanja;
 41. poziva Komisiju da izradi politike i programe posebno namijenjene za djecu s invaliditetom; naglašava da se u tim politikama naglasak ne bi smio staviti samo na uklanjanje arhitektonskih prepreka mobilnosti, nego i na borbu protiv socijalne

isključenosti kao i na promicanje i jamčenje jednakih mogućnosti;

42. ističe da se za sve medicinske postupke za koje je informirani pristanak potreban, on mora tražiti i od osoba s invaliditetom te da stoga moraju biti provedene sve potrebne mjere kako bi se zajamčilo da te osobe imaju pristup relevantnim informacijama i da ih razumiju; naglašava da se taj pristanak mora dati osobno, unaprijed i uz potpuno poznavanje činjenica, a pritom treba uspostaviti sve potrebne mehanizme kako bi se zajamčilo poštovanje tih načela; napominje da se slične odgovarajuće mjere moraju poduzeti i u pogledu osoba s psihosocijalnim poteškoćama;
43. poziva Komisiju da se u okviru svojih programa i politika snažnije zalaže za roditelje i njegovatelje osoba s invaliditetom; ističe da je potreban europski pravni okvir kako bi se pojasnio status tih osoba te zajamčila zaštita njihovih prava i pristup normalnom životu;
44. napominje da se u sustavima zdravstvenog osiguranja ne smiju diskriminirati osobe s invaliditetom;
45. napominje da bi trebalo napraviti procjenu učinka Direktive o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi na osobe s invaliditetom;
46. ističe da je nejednakost osobito očita u području zapošljavanja jer je u EU-u zaposleno 48 % osoba s invaliditetom, a samo njih 27,8 % ima završeno visoko obrazovanje, što znači da osobama s invaliditetom prijeti veći rizik od života u siromaštvu; poziva Komisiju da provede horizontalnu procjenu učinka svih svojih politika, osobito europske politike zapošljavanja, na zapošljavanje osoba s invaliditetom;
47. napominje da je potrebno preispitati propise o zračnom i pomorskom prijevozu kako bi se isključila mogućnost svakog oblika fizičke ili ekonomske diskriminacije putnika s invaliditetom te kako bi se s tim u vezi uklonile sve prepreke;
48. ističe da preporuke UN-a o potrebi da se u svim politikama o invaliditetu, osobito u politikama za suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja, vodi računa o rodnoj perspektivi; poziva na ciljane mjere za promicanje osnaživanja žena s invaliditetom kao i na razvoj specifičnih rodni strategija za žene s invaliditetom.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	7.9.2017
Rezultat konačnog glasovanja	+: 26 -: 0 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Margrete Auken, Beatriz Becerra Basterrechea, Pál Csáky, Eleonora Evi, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Peter Jahr, Rikke Karlsson, Jude Kirton-Darling, Svetoslav Hristov Malinov, Notis Marias, Roberta Metsola, Marlene Mizzi, Gabriele Preuß, Virginie Rozière, Sofia Sakorafa, Jarosław Wałęsa, Cecilia Wikström, Tatjana Ždanoka
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Michela Giuffrida, Anne-Marie Mineur, Demetris Papadakis, Julia Pitera, Rainer Wieland
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Frank Engel, Monika Hohlmeier, Maria Lidia Senra Rodríguez

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU ČIJE SE MIŠLJENJE TRAŽI

26	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea; Cecilia Wikström
GUE/NGL	Anne-Marie Mineur, Maria Lidia Senra Rodríguez, Sofia Sakorafa,
ECR	Rikke Karlsson, Notis Marias,
EFDD	Eleonora Evi
PPE	Pál Csáky, Peter Jahr, Svetoslav Hristov Malinov, Roberta Metsola, Jarosław Wałęsa, Monika Hohlmeier, Frank Engel, Julia Pitera, Rainer Wieland
S&D	Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Jude Kirton-Darling, Marlene Mizzi, Gabriele Preuß, Virginie Rozière, Michela Giuffrida, Demetris Papadakis,
VERTS/ALE	Margrete Auken, Tatjana Ždanoka

0	-
-	-

0	0
-	-

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani